

"SVOBODA" (LIBERTY) Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the "SVOBODA" Publishing Co.

All communications should be addressed to:

"Svoboda" Mt. CARMEL, PA. P. O. Box 13.

Предплата річна \$2.00 До старого краю 3.00

Всі дописи в гроші просять высылати під адресу: To "SVOBODA" P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ ЩО ТИЖДНЯ В ЧЕТВЕРЬ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

Купуйте КНИЖКИ!

В редакції "Свободи" можна дістати слідуєчї книжки:

- Канадійська Русь 10
Образки з Америки 10
Народний рух Австро-Угорських Русинів 15
Конституція Спол. Державь Північної Америки 10
Де-що про права і суди в Спол. Державях, а особливо в державі Пенсильвенія 10
«Тимко Гаврилук» 15
Оповіданя 15
Про відступників від російського православ'я і їх переслідуваня 10

(Продовженя з сторони першої).

робітником і если пані чоловік, що виробить 200 капелюхів, вартарчих \$100, достане половину \$50 — вонь мусить бути задвоєний. Прицюючи на чужомь, мусить такь тацювати, якь грають. Чи дають зь его праць половину, чи кілько, вонь мусить мовчати. Що бльше! Доставши за 200 нымь виробленых капелюхів \$50, вонь може купити у шторѣ, не 100, якь бы выпадало, а (пан!) 50. Зь его виробленых двѣста капелюхів, остала тільки чепертина. Оть есть и запла-та для праць! Компаніеть, що нѣчого не робить, до ставь полюсину, якь і робітник, а крѣмь того маючї капелюхи на власнѣсть, вонь може еще на нихь заробити, вь добрыхь часахь, або коли має монопелю, навѣть дуже добре. А робіт-ник, що вкладав свою працю, выходить зь «четверткою»! Тамтой вытягивъ зыскъ и зь робітника и зь шторника — а той изь своен власнои мозольнои праць, може купити тільки четверту часть тыхь самыхь товарѣв, котрї виробила его рука! Чи-жъ диво, що тамтой жїе, якь хоче, а той жїе, якь може, що тамтой часомъ и не знае де подѣти грошѣ, а той все побивае ся, на що дати свою капанину? Певно, що не диво, бо часть компаніета така, якь паска, а часть робіт-ника, якь жидѣвскїй ко-лачъ.

Живий мерць и мертвй душѣ. Зь того выходить, що лиця робучихь людей покритї журбою, що жите ихъ повне згрызогъ и клопотѣв, що думки ихъ непевнї и нестайлї, що зь бизани не годнї стояти за правдою, та що душѣ ихъ змий якь глвна, а твердї якь камѣнь.

Вѣсти зь Бра-зилїи.

Рускї священники вь Бразилїи. До недавна було вь Бразилїи тільки двоухь рускихь священниковъ: о. Никонъ Роздольскїй вь Рїо Кларо и о. Сильвестеръ Кизима, вавселїанїнъ вь Прудентопо-

лієв. Ажъ доперва передь кількома мѣсяцами приѣхавъ ту еще одинъ монахъ о. Мартинюкъ и себѣ та-коже вь Прудентополисѣ. Отъе жадна друга кольонїи не зѣстала обсаджена, хоть взяти на розвагу, Пруден-тополиє мїгъ обѣйти ся на разѣ безь другою священ-ника, а о. Мартинюкъ по-виненъ бунь себѣти або вь Куритибѣ (где есть домыть снора громадка Русинѣв, а недалеко, бо заледви 2 год. ѣзды жѣлзницю, есть руска кольонїя Епїранга) або на кольонїи Агуа Америкїи. Однакь о. Кизимъ захотѣ-лось закладати монашѣрь вь Прудентополисѣ и вонь тамъ етягнувъ о. Мартиню-ка, а тымчасомъ другїй ко-льонїи пишуть просьбы одну за другою до льѣвѣвского конепстора, але не тільки, що не присылають жадного священника, але навѣть не водписують, чи будуть мати замѣръ колїсь прислати. Вь Бразилїи на разѣ потрібно бодай еще 4-охъ священни-ковъ, а именно: на Курити-бу, Епїрангу и Кастелїю-но оденъ, на Агву Амаре-лю и Люсену другїй, а на Барафею и Жангаду третїй священникъ. Одногѣ вь свя-щенника потреба вь Санї Рїо Гранде до Суль, где есть до 200 родинъ рускихь.

Але якыхъ священниковъ намъ потреба? Мы вже мали часъ пере-конатись, що отцѣ Василїя-нѣ до Бразилїи неконче при-датнї, бо они ставши мо-нахами, перестали интере-суватись житемъ свѣтовымъ, а рускїй священникъ на кольонїи не може скончить свою дѣяльнѣсть лишъ на фунїцїяхъ своего званя. Вонь мусить намятати на тое, що крѣмь обовязковъ вь церквї має ихъ же по-за церквю и, що, якъ Русинъ, має та-коже обовязки вглядѣть за своимъ народомъ, тымъ бѣльшї, що тутка свѣтскои пателї-гесїи рускои нема, а на-родъ затемный, щобъ гор-нунъ си самъ до освѣты.

Длятого рускїй священ-никъ вь Парапѣ повиненъ старатись: 1) Заложити читальню, по-старатись о кілько газетъ, а що найменше, о напу а-мериканьску «Свободу». 2) Занятись школою, а селї громада за бѣдна, щобъ удержати учителя, воддати пиколу дякови, а самому до-глядати.

Дятого рускїй священ-никъ вь Парапѣ повиненъ старатись: 1) Заложити читальню, по-старатись о кілько газетъ, а що найменше, о напу а-мериканьску «Свободу». 2) Занятись школою, а селї громада за бѣдна, щобъ удержати учителя, воддати пиколу дякови, а самому до-глядати.

3) Не думати о будовѣ церквѣ мурованыхъ, анѣ о кладиторяхъ мужескихъ и женескихъ, а лишъ збудова-ти церквю зь дерева, бо народъ якъ дробити ся, то самъ поставитъ величавыи храмъ божиї.

4) Не маймо жадныхъ коншахтѣв зь латиньскимъ духовенствомъ, а тымъ мен-ше зь Лазуитами вь Рїо де Жанейро.

5) Вѣдь часу до часу за-глядити на околичнї кольо-ни рускїй, на котрыхъ ще нема священника, заохочу-вати людей до триманя ся купи, закладаня читалень и шкѣлъ и до пренумерованя «Свободы».

6) Зь другими священни-ками рускими йти солидар-но и допомагати вь ихъ пра-ци около добра народу, а не побурювати ихъ парохїя-нъ и писати на нихъ скарги до куритибского е-пископа.

Зь тецѣрѣшнихъ священ-никовъ только о. Роздоль-скїй, що старавсь поступати такъ якъ рускїй священ-никъ повиненъ.

Вонь заложивъ читальню, поставивъ ся, що кілько ко-льонїствъ запремеровало «Свободу». Заложивъ школу и сперїю провадивъ си самъ, а потѣмъ постаравсь, що громада достала учителя Русина. Старавсь такожъ о заложѣне громадекои кра-мницѣ. Згрупувавъ коло себе свѣтлїишихъ Русинѣв, якъ: Федько и Василъ Потоцкїй, Коржанъ, Нагасюкъ, Фе-решевичъ, Шастало, Карпо-вичъ, Мончакъ, котрї подѣ-его батьковескимъ окомъ про-цюють дїя бра и славы Русинѣв бразилїйскихь.

Инакше зовець поступае о. Кизима. Вонь не только, що не заложивъ еще доте-перъ читальни, але и не го-ворять намъ лїде, що еще навѣть заказуе читати лю-дямъ книжочки просвѣтнї и що дивнїше «Свободу».

Намъ не хочесъ вѣрїти, щобъ се було правдою, бо хоть о. Кизима, не давесъ намъ нѣколи познати яко добрый Русинъ, то таки думаемо, що заказувати еп-тати одногѣ для нагого се-лянина розумѣлои газетѣ, таки бы не допустивъ ся. Третїй священникъ, то о. Мартинюкъ, котрого мы ще близнїе не познали, и годѣ его дѣяльнѣсть осудѣти, бо вонь окрѣмъ кількохъ мїсїй не зробивъ бльше нѣчо.

Двае пасѣ, що нѣхто зь нашихъ священниковъ свѣт-скихъ, не выбираесъ до Бра-зилїи, хоть колонїсты рад-ше бь ихъ вѣтали якъ Васи-ляна.

Если-бъ котрїй зь галич-кихъ священниковъ хотѣвъ ѣхати до Параны, то ра-дивъ бымъ порозумѣтись зь о. Роздольскимъ. Адресъ е: Rev. N. Rozdolski, Rio Claro, Parana, Brazil, S. America, котрїй бы мѣгъ постарати ся, що котрасъ зь кольонїй подала-бъ грошѣ на доро-гу, если-бъ сего було по-треба.

Теофилъ Косиничъ.

НОВИНКИ.

Зь боевица.

Положене англїйского вѣй-ска вь полудневѣй Африцѣ есть дуже небезпечна. Генерала Метюена надъ рѣ-кю Модеръ окружили Бу-ры такъ, що не може до него дойти помѣчь, то-жъ сподѣ-ють ся, що вь коротцѣ му-сить поддати ся. Такъ само другїй генералъ Бюлеръ, що недавно понѣсь такї великї страты, есть вь кри-тичнѣмъ положенїи. Вь Лон-донѣ зголошувесъ немало о-чихихъ йти боротись зь Бу-рами такъ, що правитель-ство вже бльше не потре-буе. Видко вь Англїи есть домыть бездомныхъ бурла-ковъ, що имъ все одно: гн-нути дома зь голоду чи вѣдь кульки Бурѣв.

На Фелїппинахъ, по-мимо заповненъ амер. гене-рала Отиса, що поветаня же майже нема, все ще деєть кровь Филлїппїцѣв и Американдїцѣв. Вь послѣд-нѣй битвѣ згинувъ тае а-мериканьскїй генералъ Лав-тонъ. Его тѣло привезуть до Америкїи.

Якъ глубоко могутъ люде вь землї працювати!

Вѣсьмъ зѣнею, що чимъ глубнїе чоловікъ спускае ся вь землю, то тымъ бльше тамъ горячо. До недавна могли робітники найглубше 5000 стѣпъ вытримати и пра-цювати вь землї, де маши-нами штучно помпвало ся воздухъ, но сего року вы-найшли инжинеры машину, котра 2000 робітникамъ до-старчить свѣжого воздуха и то 12.000 стѣпъ глубоко працюючимъ. Тота машина достарчае на минуту 140.-050 кубичныхъ метрѣв свѣ-жого воздуха.

Колї чоловікъ пайбблїше росте? Нашъ народъ правду ду-мае, що чоловікъ росте най-бльше вь ночи. Се ствер-джуе оденъ англїйскїй лѣкаръ именемъ Смітъ, а именно тевердять на подѣставѣ довго-лѣтнои практики, що лю-дець росте найбільше вь 17 роцѣ житя, а дѣвчина вь 14 и то найбільше почною по-рою. Вь зимѣ чоловічъ не-росте богато, за то вь лѣтѣ чоловікъ розвивае ся луч-ше. До 11 року житя и хлопцѣ и дѣвчата мають менше бѣльше ровду силу. Вѣдь 11 року почавши дѣв-чата ажъ до 18 року житя суть сильнїишї вѣдь му-щїны а доперва по 18 роцѣ силы вырѣвнують ся у о-бохъ полѣв. И чи-жъ не дивно выгледае, якъ неразъ «пань» уважають жєвцину за слабшу нетоту, нѣжъ му-щїна, а тымчасомъ бывае неразъ на водворѣгъ, що жєвцина якъ провадить жи-те нормальне (регулярне), то о много есть сильнїиша вѣдь мущїны. И неразъ можна почути вь краю вѣть, що наша жѣнка не-ремогла хтѣпа.

Пустельникъ.

Колї кількохъ стрѣль-цѣвъ полювало вь густыхъ лѣсахъ повѣта Пайкѣ, вь Пенсильвенїи, побачили пещеру, а вь нѣй старого пустельника именемъ Ав-стїи Шельдона, котрїй перебувавъ вже вь томѣ помешканю 50 лѣтъ. На той часъ пустельникъ бувъ не-дужїй, але водказавъ ся стрѣльцїмъ вѣдь всякомъ по-моци, кажуци, що ему добре живе ся, а одного лишень жадае вѣдь людей, щобъ лишили его вь сунокою. Мабуть рознука, носѣя у-траты жѣлки ще вь моло-дости, еклячила его поки-нути свѣтъ, а зажити вь вѣдлюднѣмъ мѣсци. Старецъ живить ся ярноко и кур-ками, котрыхъ годуе нема-ло.

Новый губернаторъ на Кубѣ.

Мѣсто давного генераль-губернатора Брука на Кубѣ, президентъ именувавъ те-перъ генерала Л. Вуда, котрїй приѣхавъ уже до Га-вана дия 20. грудня. Дав-нѣйшого губернатора не-любилї Кубанцѣ, а про но-вого водзываютъ ся добре, то-жъ сподѣють ся, що не-будуть зь нимъ мати непо-розумѣня.

Забутый телеграфъ.

Веселый случай зайшовъ недавно вь роднѣй одного купця прляндского. П. Гїбесъ есть добрымъ мужомъ и до-брымъ вѣтцємъ роднїи. Вь не-присутности загоствѣ до его хаты бузько и приѣвъ ему четвертого хлопца. По-неже мати досѣть тяжко за-хорувала, тому лѣкаръ зате-леграфовавъ до п. Гїбесъ, що-бы якъ пайскорнѣ приѣжа-жалъ. Картку зь телегра-момъ давъ слузѣ, чтобы за-разъ воднесла до уряду те-леграфичного. Тота сховала картку до кипенѣ а маючї многи справулки вь мѣстѣ а може и заговорила ся зь кимъ, тай забула о телегра-мѣ. Тымчасомъ сама пань Гїбесъ случайно вернула дру-гого дня до дому и зоставъ вже жену трехи здоровнїю. О телеграфѣ не було бесѣ-ды а задля занятїй мужъ зновъ водѣхавъ тамъ, де-буль передице. Тымчасомъ служачица зь перестрахомъ найшла телеграмъ и ки-шенїи и трехи надумавши ея, поставила его водо-слати. Можна себѣ предета-вити задивоване купця, ко-ли доставъ телеграмъ слѣ-дующого зміету: «Зновъ при-бувъ сынъ. Жєпа тяжко хо-ра. Приѣжджайте!» Мовъ громомъ побитїй вѣе скоро до дому и тамъ доперва ви-яснила ся цѣла справа.

Вѣдваня хиньскои дѣвчини.

Одна хиньска селѣска дѣв-чина вертала разъ сама зь мѣста до дому и по дорожѣ напавъ на негъ розбѣйникъ. Понеже она була убрана вь святѣчнїю одѣжъ и мала до-рогїй сережки, то-жъ не див-но, що то все сподобало ся розбѣйникѣи и вѣнь вже мавъ зь негъ все обдирати. По проворїа дѣвчина вь-стратила духа и каже: «по-зналъ менѣ чоловікъ обо-внунъ си вѣдь тебе, а я сама все дороге зкину зь себе». Той позволїв, а она хопи-ла скоро зь землѣ гранїстїй острїй камїнь и якъ его нимъ почастовала, то зло-дюга на мѣсци упавъ не-живий.

Чи знаете, що слѣ-дующа конвенція «Руско-Народного Союза» буде на томѣ плѣбѣ, где буде найбільше членѣв? Чи хо-чете, чтобы у васъ була кон-венція? Если такъ, то за-пи-се-у-й-те-ся-до-«Со-ю-зу-з-а.»

дучий. Все де-що зброить. Любив нераз і доску-лпти, але лиш хлопам, та всячїи мужеского пола; жїночого і середнього, тобто баб і дїтей не зачїнав вїн. Примїромъ напише хто слово: корова, молоко, вода, баба, або таке инше і чь йора тут нема, але скоро лиш напише хто слово чо-лѣвѣкъ отже вже і йор до него з заду причїпнть ся, напише вѣль, або осель, і знов тога сама істория. Так отже одного разу вїн ословив до за-ду до хвоста причїпнв ся, а що то вже було не першїй раз, то осел розгнївав ся і копнув его, та так нещасно, що наш йор сейчас повалив ся мов мертвий на землю. Ми думали, що буде ему амїнь, але сейчас позїгались всї букви і (а) аз і (б) букі і (в) віді і (с) слово і (м) мислїте, тай всї другї і стали (ѣ) йора ратувати. Зливали водою і натїрали, а що вже плакали. Особливо (ѣ) йори і (ѣ) ять, бо они собі якєсь родина і то, кажуць, близька. Нічо не помагало, аж приї-шли з (зело) і д (добро), тогда вїн отворив очі і віджав. Але що-ж, коли бесїду ему зовсїм зам-кнуло. Так то став вїн нїмїй. Та мїмо тої стра-ної пригоди не втратив вїн свої натурї, а все причїнав ся з заду до рїжних слів, але ті не казали ему вже нічого, бо знали, що хто дурний вродив ся, то дурний умре. Та за се я любив его, бо скілько рази побачив як вїн за хвїст од-но або друге слово тримає — мусїв роземїя-тись. Ну, але тепер приїшов ему вже копець.

Недобрі фонетикарі.

Фонетикарі кажуць: не треба, щоб нам хто нашї слова за хвостї втягав; не треба нам то-го німого. Не треба нам его ту, нехай собі іде-геть рязом і з своєю фамїлією Ы (йори) і Ъ (ять) там куда они валежать. Менї жаль его, як кажу, бо добрий був хлопець хоч і збиточник, але і

фонетикарі мають правду. На що-ж его дармо писати, коли вїн нїмїй та непотрїбний? На що кому купувати штани о пів лїктя довшї як его ноги? Чи на те тільки, щоб їх потїм підтїнати?

Чи лиш Русини заводять у себе фонетику?

То не по правді, скаже знов дехто. Коли Ы, Ъ, і чь могли так довго в рускїи писмї бути, то нехай будуть і дальше без рїжнїцї, чи они грубї, чи тонкї, пїмї чи глухї. А тепер где они подїють ся та ще під зму? На се скажемо так, що все на свѣтї іде наперед, зміняесъ, поліп-шуєсь, а так само і руска правонїє. Годї в тїб самїй одѣжї все ходати, если она пїдрє ся, або чоловік з неї вурїє. Правонїєсь зміняєсь з вѣх народів після потреби, не тільки у нас. Ось но-вїйшими часами навїть Англїїцї фонетику у себе запроваджують і не боать ся, щобї їх се згуби-ло. Серби завели фонетику у себе і не втратили авї язика, авї вїри.

Яка доля жє мѣ і чь?

А про долю Ы, Ъ і німого чь нам нічо дуже журитась. Они підуть там, где пїшли вже пе-ред ними повикданї скорше з нашого писма 8 букв: зело, ук, омега, ѳт, кѣї, пѣї, фїтѣ і іжї-ца, то є, до церковних книг, з вїдка їх ніхто не-кидате не буде і где они змууть собі блаженно спочивати во вікї вїчнї. Емї не втратили ми своего язика, авї вїри викнївущи попередних 8 букв, то певно не втратимо тих дорогоцїнїстїй наших і тепер, коли викнїємо не отрїбе нам Ы, Ъ і чь. Вирочїи ту «free country» і селї ко-му угодно, той може писати собі чь по кождїм словї навїть так: корова, молоко, сорочка, го-лова і так дальше, моя однак рїда, котру, зде-ся, послухае кождїй розумнїй чоловік: есть: пї-нїм фонетикою!

Лесева фамїлія.

Василъ Стефанїка.

Лєсь своимъ звичаєм укривъ від зїнки грохи лїчено і не до-коршїи. Не не, але бїг до жїда, і все обзирає ся. „Отъ, вже бїжитъ за бахурами, бодайже-сте голови поломали! Боби забїти до коршїи, бо як допаде, тай знов буде рейвах на цїле село.“ І побїг з мїшком на плечах. Але жїнка з хлопцями до-ганяла. Ває перед самою коршєю хлїпула за мїшок. „Ой, не така, ой, не бїжи, не розноси мою працю змежи дїтїи!“ „А ти, жєрао, знов хочеш робити веймїр на всї люди! Лїце бїє мала!“ „Лїца я їзза такого гадзи не мабї, тай не буду мати! Да-вай мїшок та пропадай. А пї, то будемъ тїя бити, буду тїя бити з дїтїми насередъ села! Най буде поканиє на увес еїтї! Давай!“ „Ти, стара лїрво, та ци ти дурїла? Та я тебе і бахурів твоїх повїшю!“ „Андрїйку, сїнку, лиш по погах, лиш по погах, пай-вамъ хлї-бєць по жїдах не розноси! Так бїйте абїете ноги поломали. На калку то ще заробїмо, але на пїлка ми не годїи заробити!“ Вона говорила до своїхъ двоухъ хлопцѣв, що стояли з буквами і пєсьмію дивили ся на тата. Андрїйку мавъ жестьдесятъ ровнї, а Іванко з вїсїа. Вони не смїли пристунїти і бити тата. „Бий, Андрїйку, я буду тримати за руси. Лиш по погах, лиш по погах!“ І вїдвали Лєсь полица. Вїн поправивъ єї не лишне, аж кров потекла. Тепер хлопцї вїдбїли і почали валити буквами по погах. „Лїше, сїнку, увалїт му ноги як пєсови, авїи тїлїзъ за собѣ!“ І плавала кровю і сїнїла, але тримала за руси. Хлопцї вже звязали си і підбїгали як чєновї, і бїли по по-гах, і вїдвали, і знов бїли. Майже бавили ся, майже смїяли ся. З коршїи вавїго кілько людей. „Мой, таже що не нїхто не вїдїв, вїдвали свїт! Адї, якъ бїют, ще пїцка кодъ рота не обїхала. Показїте на увес мир!“ Хлопцї бїли якъ свазенї, а Лєсь і Лєсїха стояли завказанїї, покєрванїи і не ружали ся з мїсїа. „Мой-па, хлопцї, таже ви пїрвєте си коло дїди...“ „Було брати довшї буки, авї-сте лїше доцїгали...“ „Бїйте по голови дївдѣ, у розум, у тїмє...“

Отък викрикувавъ якийсь пїлий зпередъ коршїи. Лєсь кїнувъ мїшок на землю і ставъ якъ дурнїй. Вїн такого напа-ду пїколи не сподївавъ ся і не знав, що робити. Врештї лягъ на землю і скїнувъ кїптар. „Андрїйку тай ти Іванку, йдїт тепер бїйте, я ли єїну си. Вї ще малї та вамъ тяжко підбїгати. Гай, бїйте...“ Хлопцї стояли подаль і дивно дивили ся на тата. Ново-ленїишкї покидали буки і дивили ся на маму. „Та чому їх не заставїли, авї бїли, авї-а лїши — бїгїт!“ Лєсїха заревїла на все село. „Шо я, люди, вїнїа? Я бїю єї по лїпах з дїтїми на сухїхъ хлїбцї, та шо я уторгаю, то вїн все до коршїи вїносит. Я, люди, не можу нічо заробити черезъ него, бо не можу хати лїшїати. Таже вїн лишїи насъ бєе драгнїчи у хатї. Шо залазїт, тай до жїдїв за-горїку пєсе. Я не годїа паробити і на дїти і на жїдїи. Най си-дѣ, шо хоче, але я вже не годїа...“ „Тай бїйте, і пїлаємъ не кїну!“ „Тай тебе чоловіче, Богъ вїбє, де ти пай вїк пєстївъ жарїє і дїти осиротїли! Та ти насъ кїлько напїв си, шо ми вїноли з свїцїи не вїходїмо, якъ води з ярма. Таке я не можу горшїєча у хатї за-трїзати, бо все вїночїси. А кїлько я з дїтїми пачувала на морбї, а кїлько ти лишїє вїночї напїв єї? Нічо ти не кажу, пай ти Богъ скарє за мене тай за дїти! Отъ-мъ собі дозвїє и Бога вїночїла...“ „Люди, люди, не дїуйте єї си, бо не знає...“ Вала мїшок на плечї гай новїнїла ся до дому з дїтїми якъ прищїблена курєа. Лєсь лежавъ на землї и не рушїв ся. „Але пїду до времєналу на вїчнїй времєнал пїду. Разъ Такого лїхто не чувъ тай не буде чути. Таке вїстрою, шо землї зарїєє єї!“ І лежавъ і спїсавъ занїто.

Лєсїха повїночила несъ з хатї до єсудїв. На нїч лягла з дїтїми спати в горѣ, у бурїнахъ. Була єї пїяного Лєсь, що в ночи прїїде. Дїтємъ погєстїла мїшок и паїрїла возухомъ. Сама чїпїла над ними у сєрдчїї. „Дїти, дїти, шо мемо робити? Тото-мъ вамъ постєлає се-годнї на увес вїн! І пїрєте, та слави не збудете єї! Не годїа и цєго за васъ вїдїнїти...“ І плакала і наслухала, чи Лєсь не вертає. Небо дроздало разомъ зі звїздами. Одна впала з неба. Лєсїха перекрестїла єя.

Члены „Соединения“ протестуют.

До наших редакцій надходить чимало писемъ відъ членовъ „Соединенія“, котрий протестують противъ урядників того товариства вимови то вей членів суть мадярами. Слушно зауважує оденъ дописувачель П. У. М., кажучи: „Ми знаємо, що провідирь „Соединенія“ лишь про людске око Русини, та що ми давались дово обирати нами, але теперь народъ уже проарьвѣ и не дить имъ вже робити бізнесу нашимъ коштомъ. Мы зовемъ не льоальній мадярекому правительству, бо нема за що, а якъ урядникамъ бажася показати ся передъ имъ добрыми мадярами, то най се робять самі въ своимъ имени. Насъ най не ганьблять передъ свѣтомъ, бо-жъ мѣжь нами не загірѣдиль ся ще мадярскій патріотизмъ, якъ у нихъ. Недалеке те будуче, а народъ водверне ся зъ обридженемъ відъ такихъ провідиревъ, бо-жъ и слушно, ти провідирь и такъ не нашій, а якійсь жидовско-мадярскій патріотъ.“

А ось и друга допись Стефана Гомика зъ Waterbury, Conn.:

„Гадка, якъ усунути гниль, що своимъ смородомъ затроює рускій организмъ. Стати подъ заголовкомъ „Гниль колода“, що появилася въ „Свободѣ“, числѣ 49. с. р., розлютила та обурення кожного щирою и чесною Русина, безъ рожницѣ, чи вонъ походить зъ Галичини, або Угорщины, чи належить до „Союза“, чи до „Соединенія“, чи вконеци того, що не належить вѣ до братства, вѣ до жадной руской організації. Если вѣ чимъ серцю тѣбе хотъ маленька искорка любви къ всему, що е руско-народне, видить себе тяжко оскорбленымъ и пониженымъ подобно политикою урядниковъ „Соединенія“. Если кого обрабують зъ грошей, то ще лишаютъ ся здоровой руки и можна заробити другій. Спалити кому хату, то хотъ фундаментъ пошатне, на котромъ можъ поставити нову хату. Видно, що такі раны, хотъ болочій, не легко тоять ся, але рана, яку вирѣзавъ на рускомъ тѣлѣ гр. кат. мадярскій головачъ, дуже болоча, страшна и небезпечна. Робити всѣхъ Русиновъ відъ „Соединенія“ однымъ замахомъ пера въ мадярскій газетѣ мадярамъ, се уважася за великій протестъ, се вже за велике публичне, народне злодѣйство. Тутъ вызваю всѣхъ чесныхъ Русиновъ зъ угорекон и галицкоч стороны, щобъ подьяле голосный протестъ противъ „Гниль колода“. Очветѣмъ тую гниль и той смородъ зъ помѣжь себе, такъ безпощадно, якъ безпощадно тая гниль и смородъ втискаєсь мѣжь насъ.“

— Братства зъ Mt. Carmel и Shamokin, Pa. выбрали вже делегатовъ на народне вѣче въ Jersey City, N. J. Другий братства, по выслайто тежъ своихъ делегатовъ!

— Важне для Русиновъ зъ Elmira, N. Y. в околиці. Повѣдомлю Русиновъ зъ Elmira, N. Y. и околицѣ, що дня 6. января, на саме Рѣздво Христове приѣду тамъ о годниѣ 5 по полудни. О год. 7 вечеромъ того же дня зѣбде ся всеночне, а другого дня, въ недѣлю, Богослужево.

О. Д. Полюшка.

До нашихъ предластиковъ. Зъ нынѣшнымъ членомъ кѣнчимо семей рѣкъ нашо го выдавництва. Якъ „Свобода“ заступала за послѣдній рѣкъ интересъ руской емиграціи зможе той оцѣнити, що уважно перечитувавъ кожде чело нашо часописи. Нашу дѣяльність змогли бы мы ще шарше розвинути, если-бъ мали до помочи бодай матеріальну підмогу якъ наибольшого числа Русиновъ. Бо-жъ звѣстно, що зъ пѣного виходить нѣ чо, то-жъ просямо, щобъ усѣ тѣ, що читали нашу газету, позаплатували своій доврѣ и ще другихъ намавлялѣ записати собѣ „Свободу“. Въ р. 1900 лишь тымъ выселати будемо газету, хто заплативъ за нею въ 1899 р. Адреса редакціи „Свободы“ така:

„Свобода“
Box 13
MT. CARMEL, PA.

Нодяка.

Читальня „Прозвѣты“ въ Торкахъ, въ Галичинѣ, складає сердечну подяку редакціи „Свободы“ за присланыя їй тои дѣшныи часописи та бажася и на дальше сили и витрвалости въ поборюваню вороговъ нашого руского народа. Рѣвножь позволемо напихъ знакомыхъ оо. Ст. Макара, Ив. Ардана, М. Подгорецко-го и всѣхъ щирыхъ патріотѣвъ.

Стефанъ Новакогскій,
голова читальни и носецъ на соймаъ край вий у Львовѣ.

— Телеграммы зъ Вѣднѣ доносять, що президентъ министровъ гр. Кларі вразѣ зъ цѣлымъ кабинетомъ уступивъ, не можучи собѣ дати рады зъ Чехами, а на его мѣсце має вступити тымчасове урядниче министерство.

СМѢШНЕ.

Зѣ вѣмъ по паньски.
Повертавъ газда разъ зъ мѣста,
Цыгана здыбає,
Той якъ злядне ученикъ ся
— Попару не має,
Лишь все мело, торохкоче,
— Давъ языку волю,
На конецъ ставъ нарѣкати
На свою недолу,
Тай такъ каже: Тяжко жити
Цыганови въ свѣтѣ!..
Волочи ся голый, босый,
Якъ въ зпмѣ такъ иъ лѣтѣ!..
Ой нема то по надѣ пана!..
Ехъ!.. кобъ наномъ стати
Хотъ за рочокъ!.. Ой газдуно
Вивѣв-бымъ пановати!..
Тутки цыганъ прешпроко
Ставъ ся розвадити,
Якъ то славно того панства
Вивѣв бы вонъ ужити.
А коли наплѣвъ ся досить,
До газды звертаєсь:
„Ну!.. а що на то вы газдо
Скажете?..“ — пытаєсь!..
А газда лишь звѣвъ плечима,
Выймивъ люльку зъ губы,
Глянувъ зъ скоса тай зъ досады
Сплюнувши крозь зубы
Каже важно: „Ой дурного
Мавъ твоій батько сына!..
„Хтожь бо бачивъ, щобъ на свѣтѣ
„День весь якъ скотина
„Панъ ваявъ ся, пывавъ люльку
„Вакуну самого,
„Молоко зъ старымъ пивъ маєсьмъ
„Тай еще до того
„Чоботи мачавъ у доготи!..
— „Вивѣв бысь пановати,
„Лучше було зъ своимъ паньствомъ.
„И не выѣждати!..
.. „Ну, а вы — пытає цыганъ —
.. „Щобы вы дѣлали,
.. „Якъ бы такъ, нѣ зъ сего, зъ того
.. „Паномъ вы зѣстали?..
.. „Що дѣляв-бымъ, хочешъ знати
.. „Сли зѣставъ-бымъ паномъ?..
— Я-бъ сто ривьскихъ вкравъ и выливъ
„Генъ за оцаномъ!..
О. Д. Полюшка.

Де-що цѣкавого.

— Въ копальняхъ золота въ Африцѣ зачинають вже уживати малъ до работы вмѣсто людей-робитниковъ.

— Найлєкшій способъ, щобъ могчи прийти до маству есть: добре оженити ся.

— На выставѣ въ Парижу въ 1900 роцѣ буде можна зобачити способъ, въ який злоде провадилъ войны відъ найдавѣйшихъ часѣвъ ажъ до теперъ.

— До теперъ погубило въ войнѣ зъ Бурами до 8000 Англійцѣвъ.

— Въ Хинахъ и въ Япоии нема того звичаю, щобъ дѣвчата давали ся цѣловати хлопцямъ.

— Въ Америцѣ зачинає входити въ звичай, що служивци вступаютъ подъ тымъ условіємъ, що будуть доставати 25 цѣт. за годану працѣ а, розумѣє ся, вкрѣзь того и утримане.

ПОЧТОВА СКРИНКА

П. В. С., Corning, N. Y. — Если вы знали вже другі американскій паперы и стали американскимъ горюваномъ, то за те въ ераиче можуть вѣсь карати, але якъ пойдете, то муєте вати собѣ відъ американского правительства зъ Вашингтону особне повѣдѣнє, що вы валежите вѣсе до Сполученыхъ Державъ та сѣте горюваномъ того краю. Инакше, якъ вы не заденѣте учинити войсковымъ обовязкамъ, можуть вѣсь арештувати.

Друкарня

„Свободы“

выготовляє дуже тощю,
— скоро и дешево —
вѣски рѣчи, якъ:
СТАТУТА ДЛЯ БРАТСТВЪ,
ТИКЕТЫ НА БАЛЪ,
ВОДОЗВЪ,
ЛИСТЫ

и ввагалъ всѣкы рѣчи вхѣдчій въ кругъ дѣлани друкарнѣ, въ мовахъ руской, польской и словацкой.

„NO RHEUMATISM.“

Той лѣк звѣстивъ и цѣлимъ повітѣ.

Если хто тернить на ревматизмъ, най пошробує того лѣку. Тисячи хорихъ на ревматизмъ зацѣлюють свое здоровье австралійскому лѣкову „No Rheumatism“, а навѣтъ ті, що довогъ ливались у докторівъ, счудувались, які наслідки були в ѣмъкохъ дѣлахъ, коли спробували лѣку „No Rheumatism“.

Зі всѣхъ патентованихъ медєцин „No Rheumatism“ есть одинокимъ, що має голосу славу, бо коли его ужити, бѣль якъ бы рускою віднявъ „No Rheumatism“ не есть лѣкомъ на вѣсь слабости, але ели хт. має ломаши в крижахъ, рукахъ, ногахъ, плечахъ, ужити лишь того лѣку, а наслідки невѣ.

Ви можете дістати тоє лікарство в кожній головній аптеці.

Есть на продаж в аптеці Самуеля Юнга, Дюиса, Джордана, Виллимса і Девиса в Мт. Кармель. Продаєсь також в еторі Hughes Bro's, L. Grossman і Midvalley Supply Co.

Продаєсь ще в Централі у Девиса і Голдсворті і Монтана у Гудмана, на Експедиціон у Ів. Глави, в Мт. Кармель у О. Мурдан і Ст. Гейндзілвского, а в Шамокін у Златожицьского і Маркени.

Можна дістати за \$1.00 і 50 цѣт.

Где есть?

Я, підписаний, глядаю Агаты Волянськой, вдовы по б. п. Михайлѣ Волянськомъ. Она походить зъ Галичины, села Новосельцы Гневожь. Хто бы зъ чест. читателѣвъ о нѣй знавъ, най буде лаєкавъ написати на адресу:

Mt. JOHN FARYNAK,
P. O. Box 20
Trauger, Pa.

— СЛІ —

маєте яке право, хочете продати або купити в старімъ краю грунт, дістати сплаток або гроші цѣсте післали до старого краю — удѣлите ся з тимъ до Пирча, в Олѣфантѣ. Він вам добре зробить і порадить.

Адрес:

D. Pyrez,
Box 355 — Oliphant, Pa.

Г У Р Е Й!!!

АНДРЕЙ ГАРАКСИМЪ,
рускій швецъ зъ Mt. Carmel живить веселыхъ святъ усѣмъ тымъ, що давали у него робити або направити черевикъ. Если кому подерли ся вѣсь, то най спѣшитъ чимъ скорше зъ нимъ до Гараксима, бо не красно бы було святкувати Рождество Христове въ подертыхъ черевикахъ.

Юліян Копыстьянскій

(JULIAN KOPYSCIANSKI)
420 W. Pine st.
ШАМОКІН, ПА.

Перворядний салон рускій. — Найлучшіи напитки можна ту дістати, якъ: пиво на шклянки і бутельки, вина розмаїтого гатунку, горівки досконалі, цигара дуже добрі.

Спішіть Братя Русини до свого братчика Юлька.

„NO RHEUMATISM.“

Той лѣк звѣстивъ и цѣлимъ повітѣ.

Если хто тернить на ревматизмъ, най пошробує того лѣку. Тисячи хорихъ на ревматизмъ зацѣлюють свое здоровье австралійскому лѣкову „No Rheumatism“, а навѣтъ ті, що довогъ ливались у докторівъ, счудувались, які наслідки були в ѣмъкохъ дѣлахъ, коли спробували лѣку „No Rheumatism“.

Зі всѣхъ патентованихъ медєцин „No Rheumatism“ есть одинокимъ, що має голосу славу, бо коли его ужити, бѣль якъ бы рускою віднявъ „No Rheumatism“ не есть лѣкомъ на вѣсь слабости, але ели хт. має ломаши в крижахъ, рукахъ, ногахъ, плечахъ, ужити лишь того лѣку, а наслідки невѣ.

Ви можете дістати тоє лікарство в кожній головній аптеці.

Есть на продаж в аптеці Самуеля Юнга, Дюиса, Джордана, Виллимса і Девиса в Мт. Кармель. Продаєсь також в еторі Hughes Bro's, L. Grossman і Midvalley Supply Co.

Продаєсь ще в Централі у Девиса і Голдсворті і Монтана у Гудмана, на Експедиціон у Ів. Глави, в Мт. Кармель у О. Мурдан і Ст. Гейндзілвского, а в Шамокін у Златожицьского і Маркени.

Можна дістати за \$1.00 і 50 цѣт.

Свала і Нагловскій

— РУСКІ ПОГРЕБНИКІ —
в Майфелд, Па.

В разі потреби нані лѣде повинні удаватись до них, а не до чужинців.

свій до свого!

С. В. RICHARD & Co.

61 BROADWAY — NEW YORK.

Банкова кантора і продаж корабельнихъ білетівъ.

„Головні агєнты кораблѣ „першої класи“.

Продають „шифкарти до Европи і з Европи до Америки.

Гроші посилають безпечно „чекими“ або телеграфичною дорогою.

Продають або купують для людей групи такъ ту в Америці, як і в старімъ краю.

Переводять процеси в старімъ краю.

Мають ту свого адвоката зі старого краю. Засплатють пакунки чи які небудь річі до старого краю, где небудь інде.

Если хто хоче іти до старого краю, вистараютъ ся для него о паспортъ.

Той банк істнує вже 52 лѣт і есть найолѣкшій того рода в Нью Йорку. — Пишіть:
С. В. RICHARD & CO.
61 Broadway — NEW YORK CITY.

Hotel

HETMAN SCHMIELNICKI

Alex Halaburda,
Mt. Carmel, Pa.

Коло лігайского дѣла есть рускій готель, одинокій на цѣле місто рускій готель. Члєтєнько там, всѣкы плаои, якъ віска, пиво, руи, темпер і ин. дуже добрі і здорові.

Хто хоче переночувати, знайде там чисте ліжко і чємну услугу.

Алу Русини! Чи-жъ будемо все ходити по чужихъ людяхъ і за свої гроші по кутахъ стояти?

Першій, рускій салон і реставрація в ПИТСБУРГ, ПА.

Не від нѣвъ знають намѣ Пѣтсбургачє і з околиці.

АЛЕКСАНДРА ФЕДОРЧАКА,
котрий 10 лѣт працював у пѣтсбургскихъ фабрикахъ. Масъ він теперъ галицкій салонъ, де мож дістати напитоківъ всякого рода, а при тѣм утримувъ дуже члєтєньку реставрацію, де мож дістати великого лѣжєля, якого лишъ забачите в Кожній Русини має би смертєльний грѣхъ, якъ би до другихъ вѣшовъ, а свого оминувъ. Салонъ Алекс. Федорчака під назвою „перворядний готель“ есть при Carson Str. No 716 міжъ 7 а 8 улицюю не далеко руской церкви.

Калєндаръ „Прозвѣтъ“ на р. 1900 цѣт. 40
Калєндаръ Общ. Кач. на р. 1900 цѣт. 40

Хто хоче купити собѣ вѣщакъ руску, чи англійску, або записати журналъ (magazine) нехай пише до читальни Ів. М. Шапєнєвича (адресуванъ за 2 цѣт. марку).

Адресъ: J. J. Ardan, Box 418,
Oliphant, Pa.

Цѣнникъ вѣпєляєсь на жаданє дарує.

НОВІ КНИЖКИ.

Калєндаръ „Прозвѣтъ“ на р. 1900 цѣт. 40
Калєндаръ Общ. Кач. на р. 1900 цѣт. 40

Хто хоче купити собѣ вѣщакъ руску, чи англійску, або записати журналъ (magazine) нехай пише до читальни Ів. М. Шапєнєвича (адресуванъ за 2 цѣт. марку).

Адресъ: J. J. Ardan, Box 418,
Oliphant, Pa.

Цѣнникъ вѣпєляєсь на жаданє дарує.

ЧИТАЙТЕ!

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Ф. Михальского і Д. Голода

38 Green str., — JERSEY CITY, N. J.

Кожній Русини влудчій зъ краю, чи до краю, або навѣтъ яку небудь потребу в Нью Йорку, чи в околиці, повиненъ вступити до того готєля, бо тутъ дістаете найздоровші і найташпні ванитки всѣкго рода.

Дістаете вітѣль тапѣй, чистотѣний і безпечний.

Ту пролає ся шифкарти на всѣхъ корабельніхъ ліній по уміркованій цѣні і вѣсїлєє ся гроші до всѣхъ частей свѣта безпечно, скоро і тащю: такъ само можна тутъ вимѣняти різні гроші.

Хто ізъ землякѣвъ хотѣвъ бы відѣхати зъ старого краю, то потребує лишъ написати листъ а відвортѣ по члєтѣ сего повѣдомить ся, коли і які шифри відходять і кілько коштує шифкарта.

Положе сєй готель близенько діла пєпєльвєнєского, лігайского і центральского, а такожъ діла, звѣдєк стрѣткарѣ розходять ся по цѣлимъ містѣ і околиці, якъ Newark, Bayonne, Elizabeth, тай до Гобокєнъ близько, а „Феррі“ до Нью Йорку і Брукліна такожъ підъ носомъ, длатою кожній Русини повиненъ вступити до своєй землякѣвъ, де дістаете добру и велику чарку віска, пиво великими шклянками а перворядного бровару і води мінеральной, вскрипѣлючї жолудокъ, а не желанє, то і гаваньске цигаро тамъ собі закурити.

Купившого тутъ шифарту випроводить ся ажъ на шиф. В тѣмъ готєлю есть такожъ хорошо урядженая і простора галля на мѣтївги, вѣсїля і другі забави.

Уважаєте!

НАЙНОВШОЮ МОДИ ОВЕРКОВТИ СІВІ І ЧОРНІ ПО \$4, 5 і 6.

Чѣсто воянїяні убрания (суть) для мужчин по 2, 4, 5, 6 і 7 дол.

Капєлюха твєрдї чорнї і брунатнї по 1 дол.

БЛИЗЬКА ВЕРХЦА І СІДЦА ВІД 25 цѣт. І ВИСШЕ.

По всѣхъ найлучшіи найташпні товари відѣть до

Peter A. Stief-a,

11, 13 & 15 Oak St. — MT. CARMEL, PA.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВІЙ СПОСІВ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лишъ разъ пошутє сего пива, то іншого вже не хоче пити.

Голова від него ніколи не болять, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО З РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТИ.

Пийте пиво з бровару:

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4859.

СТАНІСЛАВ SZARZYŃSKI

805 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

ДЛЯМЯН МЕРЕНА — АНДРЕЙ ДРАГАН

отворили новий, красєнєльскій рускій салон, одинокій на цѣлій Йонкерс. Пиво, віска і другі ріжнородні папѣтки смачні. есть тах „Pool table“, де мож забавитись в кождіи часі. Салонъ знаходить ся підъ № 328 Nepperhan Ave., Yonkers, N. Y.

Аптекаръ зі старого краю. Має лікарства на всѣ хвороби, навѣтъ на гостецъ і мадру. Оден бльок від руской церкви.

Пошрайте свого!

